

Nr 12

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1970/71 inom civildepartementets verksamhetsområde jämte motioner. (3:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Tolfte huvudtiteln

Civildepartementet m. m.

1. Civildepartementet m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1, bilaga 14, framförda förslag (punkterna A 1—A 3, s. 6—8 i utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 2 januari 1970) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Civildepartementet* ett förslagsanslag av 5 254 000 kr.,
2. till *Kommittéer m. m.* ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.,
3. till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 55 000 kr.

Länsstyrelserna m. m.

2. Länsstyrelserna. Kungl. Maj:t har (punkten B 1, s. 9—70) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelserna för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 386 790 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 470 av herr Magnusson m. fl. och II: 543 av herr Mattsson m. fl. vari hemställts att riksdagen under civildepartementets huvudtitel till Länsstyrelserna för budgetåret 1970/71 anvisar ett med 150 000 kr. förhöjt förslagsanslag till 386 940 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 547 av fru Elvy Olsson och herr Bengtson samt II: 639 av herr Larsson i Borrby i vad avser hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om att huvudman för hemkonsulentverksamheten i varje län skall vara landstinget,

dels de likalydande motionerna I: 688 av herrar Skagerlund och Axelson
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1970. 6 saml. Nr 12*

samt II: 745 av herrar Eriksson i Arvika och Jönsson i Ingemarsgården vari hemställt att riksdagen måtte besluta att det regionala huvudmannaskapet för hemkonsulentverksamheten bör överföras på landstingen,

dels motionen II: 528 av herr Enarsson vari hemställt att riksdagen måtte besluta att i stället för den av departementschefen föreslagna tjänsten som förste länsnotarie inrätta en tjänst som förste länsassessor i enlighet med länsstyrelsens (i Älvsborgs län) begäran.

Utskottet. Departementschefen har anfört att länsstyrelsernas anslagsframställningar bedömts restriktivt för att resultaten av den fortsatta beredningen av frågor som rör länsorganisationen inte skall föregripas. Restriktiviteten har dock inte präglat bedömningarna i fråga om den regionala skatteorganisationen. Förslaget innebär bl. a. att länsstyrelserna tillförs 221 nya tjänster, varav på landskontoren ca 150 avseende i första hand taxeringssektionerna och provningsnämndskanslierna.

Utskottet har ingen erinran mot beräkningsprinciperna.

Förslaget i motionen II: 528 beträffande länsstyrelsen i Älvsborgs län avstyrks. Kungl. Maj:t har även vid en sådan bedömning möjlighet att beakta uppkommande speciella behov av tjänsteförstärkningar.

I anslagsberäkningen ingår medel till löner och andra kostnader om ca 2,2 milj. kr. för drygt 30 hemkonsulenttjänster och åtta biträdestjänster som f. n. finns hos lantbruksnämnderna. Detta ansluter till förordandet i statsrådsprotokollet att den 1 juli 1970 genomföra 1965 års hemkonsulentutredningsförslag i vad det avser att inlemma hemkonsulenterna i länsstyrelseorganisationen. Förslaget redovisas i prop. 1970: 1, bil. 12, s. 32—35, i vilket sammanhang även den centrala handläggningen av hemkonsulentfrågorna tas upp och förordas att huvudmannaskapet tillförs konsumentinstitutet. Ställning har inte tagits till hemkonsulentutredningens förslag i övrigt i avvaktan på det slutliga resultatet av konsumentutredningens arbete. Utskottet kommer att i sitt utlåtande nr 10 yttra sig i frågan om den centrala organisationen.

Mot det till bedömning i detta sammanhang föreliggande förslaget att överföra hemkonsulenttjänsterna till länsstyrelserna har ställts förslagen i motionerna I: 547 och II: 639 samt I: 688 och II: 745 om att hemkonsulenterna regionalt skall knytas till landstingen. I de sistnämnda motionerna förutsätts att även vid en sådan lösning kostnaderna skulle bestridas av statsmedel.

Svenska landstingsförbundet har i yttrande över hemkonsulentutredningens förslag anfört att det f. n. råder ovisshet om den framtida konsumentupplysningens organisation och tar tills vidare därför inte definitiv ställning till utredningens förslag angående verksamhetens centrala och regionala anknytning. Frågan om den lämpliga regionala anknytningen har, som förbundet vidare anfört, samband med inriktningen av hemkonsulen-

ternas verksamhet, vilken behandlats av hemkonsulentutredningen. Ytterligare överväganden kommer att kunna göras i samband med prövningen av konsulentutredningens förslag. Den sistnämnda utredningen har dock i yttrande funnit att i dagsläget allt talar för att länsstyrelserna bör fungera som regionala stödjepunkter. Utskottet ansluter sig till denna bedömning.

I motionerna I: 470 och II: 543 har föreslagits ytterligare medelsanvisning för att i Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län tillföra länsstyrelserna vardera en hemkonsulent. Enligt utskottets mening bör frågan om en vidgning av resurserna anstå till den slutliga prövningen av utredningsförslagen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 547 och II: 639, I: 688 och II: 745 samt I: 470 och II: 543, de två förstnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Länsstyrelserna* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 386 790 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen II: 528.

3. Lokala skattemyndigheterna. Kronofogdemyndigheterna. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 2 och B 3, s. 9—70) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Lokala skattemyndigheterna* ett förslagsanslag av 121 660 000 kr.,
2. till *Kronofogdemyndigheterna* ett förslagsanslag av 114 400 000 kr.

Planväsendet

4. Statens planverk. Bidrag till upprättande av regionplaner m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna C 1 och C 2, s. 71—76) och hemställer

1. att riksdagen
 - a. godkänner vad i statsrådsprotokollet förordats i fråga om statens planverks organisation,
 - b. bemyndigar Kungl. Maj:t att vid statens planverk inrätta en extra ordinarie tjänst för chef för byrå,
 - c. till *Statens planverk* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 23 330 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Lantmäteriväsendet

5. **Lantmäteriet: Myndighetsuppgifter.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkten D 1, s. 79—80) och hemställer

att riksdagen till *Lantmäteriet: Myndighetsuppgifter* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 25 595 000 kr.

6. **Lantmäteriet: Förrättnings- och uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkten D 2, s. 80—83) föreslagit riksdagen att under nämnda anslagsrubrik för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 360 av herr Sveningsson m. fl. och II: 398 av herr Krönmark m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om översyn av lantmäteritaxorna och möjligheterna att erhålla bidrag ur anslaget Bidrag till jordbrukets rationalisering i syfte att nedbringa kostnaderna för jordbrukare när det gäller lantmäteriförrättningar,

dels de likalydande motionerna I: 690 av herr Skårman m. fl. och II: 746 av herr Eriksson i Arvika m. fl. vari hemställts

1. att riksdagen beslutar att den höjning av lantmäteritaxan, som beslutades den 28 november 1969, måtte utgå och taxan återställas till sin tidigare höjd,

2. att kostnadstäckningen för förrättningar, som avser jordbruks- och skogsbruksändamål, fastställes till 60 procent, samt

3. att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning om framläggande av förslag till en ny, mera rättvisande lantmäteritaxa.

Utskottet. Anslaget tas upp med ett formellt belopp. Under anslaget redovisas kostnader och intäkter för det program som omfattar den del av lantmäteriverksamheten för vilken utgår ersättning till statsverket enligt lantmäteritaxan. Intäkterna utgörs av dels uppburna avgifter, dels medel som tas i anspråk från bidragsanslaget under nästföljande punkt.

Utskottet har ingen erinran mot den redovisade omfattningen av verksamheten inom programmet.

Grunderna för gällande lantmäteritaxa har godkänts av riksdagen (prop. 1960: 74, JOU 19; prop. 1964: 1, bil. 11, s. 230, JOU 1; prop. 1966: 1, bil. 11, s. 222, JOU 1; prop. 1968: 1, bil. 11, s. 131, JOU 1). Kungl. Maj:t bestämmer den närmare differentieringen av nedsättningen av de på lantmäteriets självkostnader grundade ersättningsbeloppen på de olika slagen förrättningar och ändamål. Kungl. Maj:t har 1969 fastställt nu gällande lantmäteritaxa (SFS 1969: 627).

Lagrådet har i yttrande över förslaget till ny fastighetsbildningslag utta-

lat att en reform av gällande taxebestämmelser på fastighetsbildningsväsendets område är angelägen. Lantmäteristyrelsen tog i sin anslagsframställning år 1969 upp frågan om kostnadsfördelningen mellan sakägarna och det allmänna. I statsrådsprotokollet anføres att det torde bli anledning att pröva principerna för taxesättningen i samband med behandlingen av förslaget till ny organisation inom fastighetsbildnings- och mättningsväsendets område. Med hänsyn härtill kan en riksdagens åtgärd för att påkalla en översyn av taxan inte anses erforderlig.

Med denna utgångspunkt kan utskottet inte heller tillstyrka förslagen om ändrade grunder och om upphävande — med frångående av gällande självkostnadsanknytning — av 1969 års ändringar i lantmäteritaxan.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Lantmäteriet: Förrättnings- och uppdragsverksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 360 och II: 398 samt I: 690 och II: 746, de två sistnämnda i vad avser utredning,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 690 och II: 746 i vad de inte behandlats under 2.

7. **Lantmäteriet: Bidrag till förrättnings- och uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkten D 3, s. 83) föreslagit riksdagen att under nämnda anslagsrubrik för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 11 507 000 kr.

Utskottet. Anslagsberäkningen utgår från nu gällande lantmäteritaxa. Med hänvisning till vad som anförts under föregående punkt hemställer utskottet

att riksdagen till *Lantmäteriet: Bidrag till förrättnings- och uppdragsverksamhet* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 11 507 000 kr.

8. **Lantmäteriet: Uppläggande av nytt fastighetsregister och Utrustning.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 4 och D 5, s. 83—85) och hemställer

- att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar
1. till *Lantmäteriet: Uppläggande av nytt fastighetsregister* ett reservationsanslag av 2 993 000 kr.,
 2. till *Lantmäteriet: Utrustning* ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.

Kartväsendet

9. **Kartverket: Allmänna kartarbeten m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 1—E 4, s. 87—92) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Kartverket: Allmänna kartarbeten* ett reservationsanslag av 40 771 000 kr.,
2. till *Kartverket: Försvarsberedskap* ett reservationsanslag av 909 000 kr.,
3. till *Kartverket: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
4. till *Kartverket: Utrustning* ett reservationsanslag av 2 745 000 kr.

Räddningstjänst m. m.

10. **Statens brandinspektion.** Kungl. Maj:t har (punkten F 1, s. 93—99) föreslagit riksdagen att till Statens brandinspektion för budgetåret 1970/71 anvisa ett förslagsanslag av 960 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 673 av herr Ebbe Ohlsson m. fl. och II: 785 av fröken Ljungberg m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta avslå förslaget om länsbrandinspektörsorganisationens upphörande fr. o. m. den 1 januari 1971.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag bygger bl. a. på att för tiden fr. o. m. den 1 januari 1971 medel beräknats för fyra nya tjänster för handläggande personal. Innehavarna av dessa tjänster avses överta handläggningen av de uppgifter som nu åvilar länsbrandinspektörsorganisationen. Vidare har i anslutning därtill beräknats medel för en ytterligare tjänst m. m. Kostnaderna för länsbrandinspektörernas arvoden m. m. skall från angiven tid falla bort.

Medelsberäkningen i angivna delar bygger på en i statsrådsprotokollet förordad omorganisation som i enlighet med förslag från brandförvarsutredningen innebär att uppgiften att biträda länsstyrelserna i den regionala tillsynen överförs från länsbrandinspektörerna till en central enhet vid statens brandinspektion. Förslaget grundas på dels utvecklingen i samband med kommunsammanläggningarna och dels önskemålen att undvika jävs-situationer för länsbrandinspektörerna, vilka i de allra flesta län har denna tjänst som bisyssla vid sidan av tjänst som kommunal brandchef, samt att främja enhetlighet och samverkan.

I de nämnda motionerna I: 673 och II: 785 anförts att en reform av den regionala tillsynsverksamheten är befogad men att en förändring av länsbrandinspektörsorganisationen är rimlig endast om expertuppgifterna knyts till personal, placerad ute i landet. Jävsfrågorna anses inte ha någon större betydelse eftersom brandärenden från länsbrandinspektörens hemkommun remitteras till statens brandinspektion.

Kungl. Maj:ts förslag utgår, enligt vad departementschefen anför, från att länsstyrelserna skall ha kvar sina uppgifter som statlig tillsynsmyndighet över brandförsvaret. Utskottet delar den i statsrådsprotokollet och mo-

tionerna anförda meningen att skäl föreligger för att pröva frågan om hur länsstyrelsernas behov av sakkunskap i fortsättningen skall tillgodoses. Lämpligheten av att skapa en centralt placerad enhet för regionala uppgifter bör emellertid, som även berörs i statsrådsprotokollet, prövas mot bakgrund inte minst av det kommunala brandförsvarets anpassning till de fortgående kommunsammanläggningarna. Med hänsyn till de skilda lokala betingelser som fortfarande kvarstår bör emellertid en omorganisation av länsstyrelsernas sakkunniga anstå tills ytterligare klarhet vunnits om utvecklingen i detta hänseende. Jävssituationer torde under en sådan övergångstid kunna lösas på hittillsvarande sätt. Kravet på enhetlighet och samverkan bör, om så bedöms erforderligt, kunna temporärt tillgodoses genom att statens brandinspektion tillförs ytterligare expertis. Även om räddningstjänstutredningen funnit att dess kommande förslag, såvitt nu kan bedömas, inte utgör hinder mot en omorganisation av brandförvarstillsynen kommer ett uppskov med avgörandet dock att hålla öppet möjligheten till ett samlat övervägande. Med hänsyn till det anförda föreligger därför, enligt utskottets mening, inte tillräckliga skäl för att nu besluta den i statsrådsprotokollet förordade omorganisationen. Riksdagen bör, som sin mening, ge Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i detta hänseende anför.

Anslaget anvisas som förslagsanslag. Med hänsyn därtill och till vad i statsrådsprotokollet anförts om anslagsberäkningen torde vad utskottet yttarat inte ge anledning att frånga Kungl. Maj:ts förslag beträffande anslagsbeloppet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 673 och II: 785 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anför om en omorganisation av länsstyrelsernas sakkunniga inom brandförvarsområdet,

2. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Statens brandinspektion* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 960 000 kr.

11. **Statens brandskola m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna F 2—F 5, s. 99—106) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1970/71 anvisar

1. till *Statens brandskola* ett förslagsanslag av 1 751 000 kr.,

2. till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.,

3. till *Bidrag till kostnader för kommunal beredskap* ett reservationsanslag av 500 000 kr.,

4. till *Beredskap för oljebekämpning till sjöss* ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

12. Byggnadsarbeten för länsstyrelserna. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 107—109) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 5 747 000 kr.

Fonden för förslag till statsverket

13. Förskott till vissa plankostnader m. m. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 110) och hemställer

att riksdagen till *Förskott till vissa plankostnader m. m.* för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 2 700 000 kr.

Stockholm den 10 mars 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit
från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Axel Andersson (fp), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Per Jacobsson (fp), Bertil Petersson (s), Bengtson (cp), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Hjorth (s), Kaijser (m), Björk (s) och fru Elvy Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Nordstrandh (m), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Bergman (s), Lindholm (s), Mattsson (cp), Fagerlund (s), fru Holmberg (s), herrar Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp), Wennerfors (m) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservationer

1. vid *punkten 2* (Länsstyrelserna)

a. beträffande *hemkonsulenternas regionala anknytning* av herrar Axel Andersson (fp), Per Jacobsson (fp), Bengtson (cp), Nyman (fp), fru Elvy Olsson (cp), herrar Mattsson (cp), Andersson i Knäred (cp), Mundebo (fp), Elmstedt (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med »Svenska landstingsförbundet» och på s. 3 slutar med »av utredningsförslagen» bort ha följande lydelse:

»Hemkonsulentutredningen har diskuterat alternativen att konsulenterna skulle knytas till länsstyrelserna eller landstingen. Inriktningen av hemkonsulenternas arbete mot t. ex. kostfrågor talar för en anknnytning till landstingen med hänsyn till såväl hälsouppllysning, förebyggande sjukvård och slutet sjukvård. Härtill kommer som ett tungt vägande skäl för att knyta konsulenterna till landstingen det medborgerliga inflytande som därigenom skulle uppnås. Kungl. Maj:t bör därför skyndsamt undersöka möjligheterna för att landstingen redan den 1 juli 1970 övertar huvudmannaskapet för hemkonsulenterna. De medel som beräknats under anslaget bör kunna efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas för statliga bidrag till landstingen för hemkonsulentverksamheten.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen

a. i anledning av motionerna I: 547 och II: 639 samt I: 688 och II: 745, de fyra förstnämnda såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om hemkonsulenternas regionala anknnytning,

b. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 547 och II: 639 samt I: 688 och II: 745 och med avslag å motionerna I: 470 och II: 543, de fyra förstnämnda motionerna såvitt nu är i fråga, till *Länsstyrelserna* för budgetåret 1970/71 anvisar ett förslagsanslag av 386 790 000 kr.,»

b. beträffande *tjänst vid länsstyrelsen i Älvsborgs län* av herr Wennerfors (m).

2. vid *punkten 6* (Lantmäteriet: Förrättnings- och uppdragsverksamhet) beträffande en *översyn av lantmäteritaxan* av

a. herr Per Jacobsson (fp)

b. herr Eriksson i Arvika (fp).